

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Tõlva kaljukotka püsielupaik

2026

Kirsi Loide

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Püsielupaiga nimi	Tõlva kaljukotka püsielupaik
KKR kood	KLO3000583
Asukoht (maakond)	Läänemaa, Raplamaa
Kaitse alla võtmise aeg	2004
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	1019,3 ha
Vöönd(id)	sihtkaitsevöönd ja piiranguvöönd
Liigid, mis on kaitseväärtuseks (kaitse eesmärgiks)	kaljukotkas (Aquila chrysaetos)
Riiklik(ud) kaitsekategooria(d)	I
IUCN riiklik liigi ohustatuse kategooria(d)	4. ohualdis
IUCN IUCN (alapõhine kaitsekorralduslik) kategooria(d)	IV, VI
LoD/LiD liik	LiD I lisa
Viimase LoD/LiD aruandluse tulemus (aasta; üldhinnang)	2024; stabiilne, tõusev
Liigi leiukohtade osakaal (% pindalast), mis on kaitse alla võetud kaitsealade, hoiualade või püsielupaikade koosseisus (kaitseväärtuseks olevate liikide kaupa)	98,7% (26.06.2026)
S.h, liigi leiukohtade osakaal (% pindalast), mis on kaitse alla võetud püsielupaikade koosseisus (kaitseväärtuseks olevate liikide kaupa)	2,6% (26.06.2026)
Rahvusvahelise tähtsusega alad (nt Natura, RAMSAR)	Marimetsa-Õmma loodusala, Marimetsa-Õmma linnuala, Marimetsa-Õmma IBA
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	145 ha
Kava nimi	Marimetsa looduskaitseala, Marimetsa-Õmma hoiuala, Tõlva kaljukotka püsielupaiga ja Õmma metsise püsielupaiga kaitsekorralduskava
Kava periood	2016-2025
Hindamise teostaja nimi	Kirsi Loide
Tulemuslikkuse hindamise aasta	2026
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev. Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	29.06.2026 (täiendatud 11.08.2026 küsimused 9a ja 9b)
Elmise hindamise kuupäev	

Hindamistabel

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
Üldine	Kas olemas on (ajakohane) kaitsekorralduskava või liigi kaitse tegevuskava?	Olemas on liigi tegevuskava(d) ja/või kaitsekorralduskava, mis sisaldab alapõhiseid meetmeid kõikide asjakohaste liikide kohta.	EELIS	Alapõhine KKK ja lisaks LTK
seisund	Mitu liiki on kaitseväärtuseks?	1	RT	
seisund	Kas ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) oleva liigi/liikide seisund alal on teada?	Usaldusväärsed andmed seisundi kohta on teada alal tasemel	EELIS	Esmane vaatlus on aastast 2002, viimane vaatlus tehtud 2025. aastal
seisund	Milline on ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) oleva liigi/liikide seisundi trend hinnataval alal?	Kahanev	EELIS;	Järjepidevalt on olnud küll asustatud, kuid pesitsemine on õnnestunud vaid mõnel korral, viimastel aastatel on kirjeldatud, et munad on pesas katki.
seisund	Kui suur osa liigi asurkonnast paikneb hinnatavas püsielupaigas?	Liigi leiukohti on EELISes teada 56, seega 1,7%	EELIS, Tableau	

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
seisund	Kas alal esineb märkimist väärivaid lisandväärtusi?	Jah, alal esineb lisandväärtusi	EELIS, Tableau	
seisund	Nimetage alal esinevad lisandväärtused.	Muud kaitsealused liigid; Natura elupaigad; Panus kliimaregulatsiooni (süsiniku sidumine)	EELIS, Tableau; ELME2	eesti soojumikas, hallõgija, harilik käoraamat, kahelehine käokeel, kahkjaspunane sõrmkäpp, kollakas sõrmkäpp, kuninga-kuuskjalg, kuradi-sõrmkäpp, laanepüü, laululuik, metsis, mustsaba-vigle, pruunikas pesajuur, raudkull, Russowi sõrmkäpp, rüüt, sooneiuvaip, sookäpp, sulgjas õhik, suurkoovitaja, teder, valgeselg-kirjurähn, väikekoovitaja; 6210, 7110*, 7140, 7230, 9010*, 9020*, 9050, 9080*, 91D0*

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
mõjutegurid	Kas ala/liigi kaitseväärtus(t)e osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud riiklikul tasemel kõikidele kaitseväärtustele, alapõhiseid survetegureid ei ole kaardistatud/hinnatud või on need määratud vaid osadele väärtusele.	KKK, LTK	Häirimine peetsusajal, tegelikkuses on PEP-i kõrval turbakaevandus ja ei ole selgitatud, kuidas see võib mõjutada
mõjutegurid	Kas iga eelmises küsimuses käsitletud surveteguri olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud vaid mõne kaitseväärtuse puhul ja/või vaid mõne surveteguri puhul	KKK	KKK-s kirjeldatakse, et kõige suurema mõjuga survetegur (häirimine) on PEP-is maandatud, sest seal on liikumispiirang

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
mõjutegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	häiringud inimtegevusest; kaevandamine ja energiatootmine	KKK; Hindaja ekspertarvamus	Kaardi järgi on skv-s mitmed rajad, pesapaiga kõrval on hooldatav heinamaa; Kaevandusala on küll pesapaikadest kaugemal, kuid ei ole kindel, et mõju puudub
meetmed	Kas alal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Ei, täiendav sekkumine ei ole vajalik	; KKK	; PEP-i on määratud küll metsakoosluste kujundamine, kuid see tegevus ei ole vajalik kaljukotka jaoks
meetmed	Kas liigi kaitseks on ellu viidud täiendavaid aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi, mis ei tulene kavast?	Ei	ELF, LHT, RMK, KIK kaardikihid, KIRKE	
protsess	Kas püsielupaiga moodustamise ja konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei - konflikte ei tekkinud	PostiPoiss, KIRKE	KKK protokollides ei leidu Tõlva PEP-i kohta infot, kaitse alla võtmise menetluse kohta andmed puuduvad, on vaid kaitsekohustuse teatised

Valdkond	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Usaldusväärne ülevaade kaitsekorra toimivusest/rikkumistest puudub	OKAS, VMP	Ei leidnud ühtegi kannet, kuna häirimine pesitsusajal on suurim ohutegur, siis peaks kontrollima ka sellest kinnipidamist
tulemused	Kas teie hinnangul on ala ulatus, kaitsekord (s.h tsoneering) olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Ei, kaitsekorra muutmine on kavas/tööplaanis ette nähtud, kuid sellega pole veel alustatud	Looduskaitse planeerimise vanemspetsialist Elle Puurmann	
tulemused	Kui ala ulatus, kaitsekord (s.h tsoneering) ei ole olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks, siis millised muudatused oleksid vajalikud?	Esialgse versiooni kohaselt on kavas muuta Marimetsa LKA piire ning liita kaitsealaga ka Marimetsa-Õmma HA (Rapla) ning ka Tõlva PEP.	Looduskaitse planeerimise vanemspetsialist Elle Puurmann	

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	Tulemus (%)
Koondskoor	23	12	52,2%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund	8	5	62,5%
Mõjutegurid	6	3	50,0%
Meetmed	0	0	ei kohaldu
Tulemused	6	1	16,7%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 5, 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Mõjur ehk vallapäästev jõud	Survetegureid põhjustavad üldisemad sotsiaalsed, majanduslikud või demograafilised protsessid (nt valglinnastumine, vajadus energiaressursside järele vm) .
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitseadusest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisel võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollikäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust kuue aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitsealisi eesmäärke.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
metsandus	raied, metsastamine jm
kaevandamine ja energiatootmine	kaevandamine (s.h turbakaevandused), tuulepargid, päikesepargid jm
transport ja taristu	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus, elektriliinid jm
asustuse areng	asulad, elamud, tootmishooned, jäätmed jm
häiringud inimtegevusest	puhketegevused, looduses liikumine (s.h mootorsõidukitega), militaartegevused, tarastamine jm
saaste	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
invasiivsed ja võõrliigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
elusressursside kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
looduslike tingimuste muutmine	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, haigused ja parasiidid, jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareaali muutumine jm
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate= U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX